Gemeente
Amsterdam

Beleidskader Participatie

Stadsdeel Noord

[redacted] 29-11-2021

Beleidskader Participatie

- Ambitie coalitieakkoord
- Beleidsbrief Democratisering
- Invoering Omgevingswet
- Wet Versterking Participatie op Decentraal Niveau

Waar gaat het over?

- Het participatiekader gaat over *bewonersparticipatie* (daar waar het initiatief bij de overheid ligt, zowel in beleidsvorming als uitvoering)
- *Overheidsparticipatie* (daar waar het initiatief in de samenleving ligt, daarin ondersteund met bijvoorbeeld Right to Challenge, Right to Plan, etc) wordt uitgewerkt in het beleidskader buurtrechten (december in de raad)
- Indieningsvereisten bij vergunningen volgen in maart

Hoe is het kader tot stand gekomen?

- November 2019 invoering p-paragraaf, met bestuurlijke uitgangspunten en leidraad.
- Evaluaties p-trajecten 2019/2020
- Maatschappelijke werkgroep
- Ambtelijke werkgroep met brede vertegenwoordiging
- Motie Participatie Protocol NRD / Overleg RAN
- 6 oktober in de raad vastgesteld

Algemene uitgangspunten

- Meer duidelijkheid, transparantie en eenduidigheid bij keuze voor participatie
- ‘Participatie omdat’ is het vertrekpunt en het richtsnoer bij het vervolg
- Bewuste en expliciete afweging, gevolgd door bestuurlijke betrokkenheid op kritieke momenten
- Perspectief van de betrokkenen staat in de uitwerking, uitvoering én bijstelling centraal

Principes als handvat voor de keuze van het niveau en omvang van participatie.

- Impact op een specifieke groep wordt vertaald in een gericht aanpak om hen te betrekken
- Impact op bewoners vertaalt zich in de omvang van participatie en de wijze van besluitvorming
- Beleidsruimte is indicatief voor de mate van zeggenschap en invloed
- Participatie is geen substituut voor de representatieve democratie
- Tijd en geld vormen een legitieme – maar niet afdoende – factor bij de afweging voor de wijze van participatie

Tools:

- Het Participatieplan
- De Leidraad Participatie
- Richtlijn voor het bepalen van het niveau en vorm

Gemeente Amsterdam

Leidraad burgerparticipatie

Er komt een moment dat je moet nadenken over participatie bij een project. Waar moet je op letten als je bewoners betrekt? Gebruik daarvoor deze leidraad. Neem de vragen door met de project-, proces-, of programmamanager. Of met de hele projectgroep. We spreken in deze leidraad van bewoners. Daarmee bedoelen we echter alle deelnemers die bij een participatieproces kunnen worden betrokken: inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en overige belanghebbenden.

1. Formuleer het doel van de participatie

Eigenaarschap
Vergroten van eigen verantwoordelijkheid: wat kunnen en willen inwoners, maatschappelijke partners en mede overheden zelf?

Kwaliteit van aanpak en beleid
Kennis en ervaringen (collectieve wijsheid) aanboren, doordenken scenario's of alternatieve oplossingen, oproep doen tot innovaties.

Zeggenschap
Macht en invloed van burgers vergroten.

Belangen in beeld
Achterhalen hoe de belangen rond de opgave liggen. Perspectieven en/of argumenten verzamelen.

Ontplooiing
Burgerschapsontwikkeling of democratische vaardigheden van betrokkenen versterken.

Legitimiteit
Acceptatie op genomen beslissingen vergroten of onbehagen verminderen.

2. Procesfase

Formuleer in welke fase van het proces de participatie plaatsvindt. Dit zorgt voor een beter begrip bij participanten.

agendavorming | beleidsvorming | uitvoering | evaluatie

voortraject — natraject

3. Niveau van participatie

Kies het niveau van participatie. Bepaal vooraf de rol en verantwoordelijkheid van alle deelnemers (Amsterdammers en gemeente).

Meebepalen
Amsterdammers beslissen mee over het beleid of het project. Of nemen zelf initiatief. Amsterdammers en/of maatschappelijke partners maken deel uit van een gemeentelijk projectteam of de stuurgroep en hebben beslissingsmacht.

Samenwerken (cocreatie)
Amsterdammers werken mee aan het beleid of project. Amsterdammers staan dicht bij het gemeentelijk apparaat.

Meedenken (raadplegen en adviseren)
Amsterdammers geven de gemeente nuttige ideeën of suggesties.

Informeren
Amsterdammers hebben behoefte aan informatie. Of de gemeente wil Amsterdammers ergens over informeren. Amsterdammers hebben een meer passieve rol.

4. Voorwaarden

Zijn de noodzakelijke voorwaarden aanwezig?

Commitment bestuurders
Het bestuur (dagelijks bestuur van stadsdeel tot en met college van B&W) verbindt zich uitdrukkelijk aan het participatieproces. Bij meebepalen committeert het bestuur zich op voorhand aan de uitkomsten van dat proces, mits deze uitkomst binnen de vooraf gestelde (beleids-)kaders blijft.

Juridische ruimte
Past de ambitie binnen de bestaande wet- en regelgeving?

Beleidsruimte
Staat het bestaande beleid deze participatieruimte toe? Zo niet, dan kan daar bestuurlijk van afgeweken worden. Is die bereidheid of beleidsruimte er niet, dan dient er een ander participatieniveau gekozen te worden.

Is er voldoende kennis, ervaring en/of betrokkenheid bij de deelnemers aan de participatie?

Is er voldoende tijd, geld, middelen en ambtelijke capaciteit?

Aan alle bovenstaande punten moet worden voldaan. Is dat niet het geval, dan dient het participatieniveau en mogelijk ook het doel aangepast te worden.

5. Participatieplan

Stel het participatie plan op. In het participatieplan wordt het doorlopen van de bovenstaande stappen weergegeven. In dit plan worden ook de instrumenten weergegeven waarmee de participatie wordt uitgevoerd. Voor elk gekozen niveau zijn verschillende instrumenten en methoden toepasbaar, zie daarvoor het schema hieronder.

Het participatieplan maakt deel uit van het project- / beleidsplan. In de participatieparagraaf wordt een samenvatting gegeven van het participatieplan.

6. Evaluatie

Stel na het uitvoeren van de participatie een evaluatie op. Zijn de geformuleerde doelstellingen bereikt? Koppel aan de deelnemers altijd terug wat met hun inbreng is gebeurd.

Betrek in alle stappen het gebiedsgericht werken
Maak bij bovenstaande stappen gebruik van de kennis en ervaring van de gebiedsteams. In elk stadsdeel zijn gebiedsteams en gebiedspools. Deze teams werken in de buurten en wijken van Amsterdam. Gebiedsmakelaars signaleren wat er in een wijk/buurt gebeurt en agenderen dit binnen de gemeente. De gebiedsmakelaars zijn daarmee de ogen en oren op straat. Ze staan fysiek dicht bij de Amsterdammers.

Gemeente Amsterdam

Richtlijn voor het bepalen van het niveau van participatie en de bijbehorende vorm

Het participatiedoel staat voorop. Het volgen van de richtlijn begint dus bij het bepalen van het doel in de linker kolom. Blauw gearceerd betekent een match tussen het beoogde doel en het participatieniveau (de mate van betrokkenheid en invloed). Per participatieniveau zijn de bekende mogelijke participatievormen genoemd.

Voor sommige doelen zijn meerde participatieniveaus mogelijk. Ook dat is in het schema aangegeven. Voor het doel van eigenaarschap geldt dat alleen meebeslissen een juist niveau is. Voor het doel legitimiteit zijn alle niveaus mogelijk.

	Meebepalen	Samenwerken (cocreatie)	Meedenken	Informeren
Eigenaarschap Vergroten van eigen verantwoordelijkheid: wat kunnen en willen inwoners, maatschappelijke partners en medeoverheden zelf?	▪ Right to Challenge ▪ Right to Plan ▪ Buurtbudgetten ▪ Verschillende vormen van bindende stemmingen			
Kwaliteit van aanpak en beleid Kennis en ervaringen (collectieve wijsheid) aanboren, doordenken scenario's of alternatieve oplossingen, oproep doen tot innovaties **Zeggenschap** Macht en invloed van burgers vergroten	▪ Burgerberaad (wel/niet geloot) ▪ Adviesraad (wel/niet geloot) adviseert (on)gevraagd College en gemeenteraad ▪ Co-creatieplekken; een samenwerkingsverband (samen bedenken/ontwerpen en doen) ▪ Ontwerpatelier ▪ Participatief begroten ▪ Wijk/buurtraden (wel/niet geloot) ▪ Samenwerkingsloket			
Belangen in beeld Achterhalen hoe de belangen rond de opgave liggen. Perspectieven en/of argumenten verzamelen **Ontplooiing** Burgerschapsontwikkeling of democratische vaardigheden van betrokkenen versterken	▪ Inspraakbijeenkomst ▪ Informele samenkomst ▪ Online workshop ▪ Enquête/peiling ▪ Klankbordgroep/adviesraad/ burgerpanel (wel/niet geloot) ▪ Digitaal platform met inputmogelijkheden	▪ Kaart of formulier waarmee gereageerd kan worden ▪ Expertsessie ▪ Focusgroep ▪ Schouw/safari ▪ Referendum (raadplegend) ▪ Stadsgesprek/Stadsdebat		
Legitimiteit Acceptatie op genomen beslissingen vergroten of onbehagen verminderen.	▪ Informatiebijeenkomst; informatie uitwisselen over een beleidsonderwerp of uitvoering daarvan ▪ Inspraakbijeenkomst; een door de gemeente uitgewerkt plan aan Amsterdammers voorleggen		▪ Informatiebrief/mail ▪ Informatie via (sociale) media, livestreams en infoborden bij project, apps	